

O statistica foarte seaca ne spune ca, in primele sapte luni, Romania a avut un deficit bugetar de 0,2% din PIB. In aceeasi perioada, investitiile statului au scazut cu 29% fata de intervalul similar din 2013, fiind la minimul ultimilor sapte ani. Pentru firile liberale e un motiv de bucurie si sarbatoare. Foarte simplu spus, daca statul cheltuieste mai putin, oamenii au, teoretic, mai multi bani, fara a lua in calcul, de pilda, beneficiile aditionale ce decurg din taierea stipendiilor pentru grupurile de presiune (asfaltatori, constructori, etc.). Pentru naturile socialiste e un motiv de tristete, deoarece, in viziunea lor, fara banii aruncati de stat pe varii "proiecte" economia se scufunda in recesiune. Banii se pot duce la pensii, salarii (e doar an electoral), asa ca motivele de satisfactie prematura nu sunt chiar temeinice. Totusi, problema caderii investitiilor publice ramane centrala deoarece, in principiu, de ea depinde fericirea unui intreg aparat de partid din teritoriu. Mai ales ca pentru primul semestru erau programate cheltuieli duble. Asa ca toata chestiunea nu poate fi expediata doar cu argumentul "pomenilor" viitoare. De asemenea, cand stai pe un sac de bani si experti economici cu anvergura te indeamna la cheltuieli, pe care tu iti doresti si trebuie sa le faci pentru a-ti multumi clientela, explicatia trebuie cautata in alta parte.

Trei povesti suficient de scurte contureaza, cred, raspunsul la dilema investitiilor publice. In prima dintre ele, un antreprenor din provincie, specializat in constructii si amenajari publice, se plangea de taierea banilor pentru reabilitari, reamenajari, panselute. Nu am incercat sa-l contrazic deoarece nu cunosteam sub nicio forma problema, iar de filozofie politica si economie nu-i ardea, asa ca am schimbat rapid subiectul. Dar am inteles foarte clar de la el ca e prapad din cauza lipsei banilor pentru ceasuri, banci, ghirlande cu flori, pavele. Tot de la el am priceput ca problema nu consta in trucarea unor licitatii, ci pur si simplu in anulara sau suspendarea lor. "Cum sa mearga economia in conditiile astea?!", se intreba el sincer.

A doua povestire are in prim plan o companie din domeniul energetic care isi desfasoara activitatea cu predilectie in provincie. Prin natura activitatii, firma respectiva are nevoie de avize de la autoritatile locale. Lucrurile nu mergeau rau pana mai ieri, insa, de la o vreme, birocratii au inceput sa manifeste o teama bolnava si sa ceara avize din ce in ce mai multe, fara o baza legala. Pur si simplu voiau sa fie cat mai bine blindati cu acte, in caz de ceva. Nimeni nu mai

voia sa puna stampila rapid si toti cautau cat mai multe motive sa intarzie activitatea. De regula, se cereau inovatii legislative explicite pentru a scapa de orice fel de suspiciune. Dar tehnica fundamentala consta in tergivesarea unei decizii. Pe la colturi, insa, functionarii din administratie se plangeau ca procurorii asteapta si nimeni nu vrea sa riste absolut nimic.

In fine, a treia intamplare s-a petrecut undeva prin apropierea Ministerului de Finante. Cativa angajati ai institutiei descriau cum au ajuns sa se roage de cei din teritoriu pentru a trage banii de proiecte, dar nimeni nu are curajul sa inceapa ceva. "E DNA-ul peste tot si le lipseste curajul pentru a face licitatii. Sunt oameni care au facut proiecte, dar nu vor sa se complice. Asa ca prefera sa tina investitiile blocate pana vor vedea in ce parte se indreapta politicul. Daca nu exista prejudiciu, e mai greu sa fie invinuiti. Pentru moment, nimeni nu risca nimic", spunea cineva in cadrul intalnirii informale.

Cred ca primele doua povesti reprezinta mai degraba regula decat exceptia pentru economia romaneasca actuala. De altfel, sunt convins ca exemplele pot fi multiplicata. Ultima intamplare, insa, indica destul de limpede care sunt efectul condamnariilor sonore si consecintele cruciadei anticoruptie.

Departa de a incuraja onestitatea si transparenta administrative, asa cum sperau naivii, actiunile DNA au produs o congestie economica. Si asta nu neaparat pentru ca oamenii prefera sa nu mai faca proiecte daca nu li se intoarce o parte (e si asta, fara doar si poate), ci, mai ales, din cauza bramburelii legislative si a neincrederei in tipul de justitie practicat mai nou. E foarte bine ca statul nu mai cheltuie bani, fie si de frica procurorilor, insa lucrurile nu se opresc, din pacate, doar aici. Pentru investitii private in teritoriu sau aiurea ai nevoie de avize, de aprobari, semnaturi si alte cele; ori aici, din cate se vede, oamenii din administratie s-au molipsit de neliniste hiperlegalista. Iar blocajele sunt rezultatul.

Insa, ceea ce nu inteleg partizanii justitiei cu orice pret este ca, in conditiile unei legislatii exuberante, acuzatiile de coruptie pot fi aplicate cu o usurinta dezarmanta. De multe ori nici nu ai nevoie sa introduci criterii arbitrare si hotarari ale unor experti externi. Totul se poate rezolva foarte simplu prin interpretari si interceptari. Astfel, problema coruptiei, asa cum arata ea astazi, sugereaza ca artizanii sistemului actual au pus carul inaintea boilor, in masura in care au vrut dreptate si nu vendete politice. In loc sa faca statul mai suplu, sa reduca dimensiunile Leviathanului si sa taie posibilitatile de coruptie prin micșorarea responsabilitatilor antreprenoriale ale birocratilor, ai nostri au marit taxele, apoi bugetele si se asteapta ca oamenii sa fie ingeri. Insa, oamenii nu se schimba cu una, cu doua, iar natura umana ramane cazuta. Birocratii au propriile lor interese, iar a astepta transformari miraculoase reprezinta o utopie. Da-le administratorilor pe mana bani cat mai multi, adica putere, si rezultatul va fi coruptia de

Functionarii angelici si statul teapan

Scris de Ninel Ganea

Marti, 09 Septembrie 2014 09:20

proportii. In acelasi timp, nu trebuie uitat ca aceiasi birocrati, carora li s-a amputat mana larga, pot folosi hartuirea legislativa, macar pentru a se feri de tribunal si a-si justifica intr-un fel existenta. In fond, tot aparatul de stat, inclusiv procurorii, trebuie sa faca ceva pentru a arata ca-si merita banii. Altfel, tara s-ar prabusi, bineinteles. Insa, pana una alta ramane blocata.